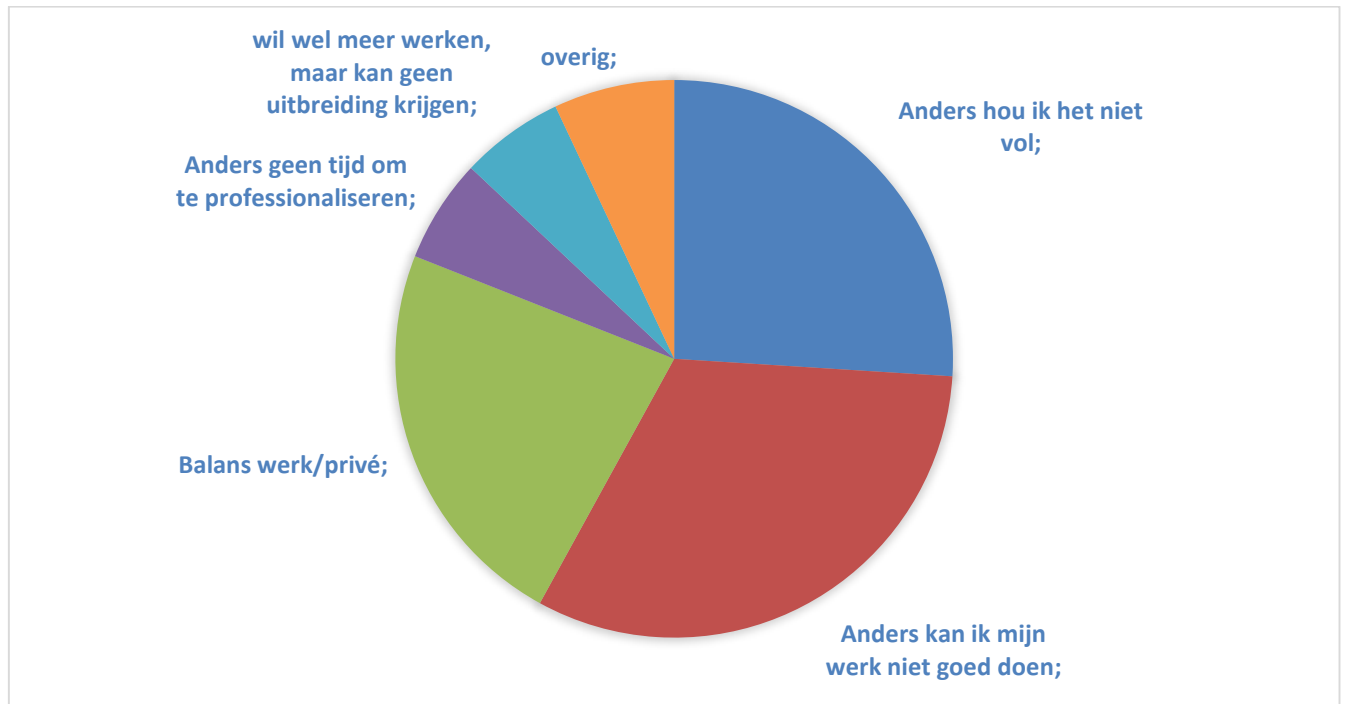
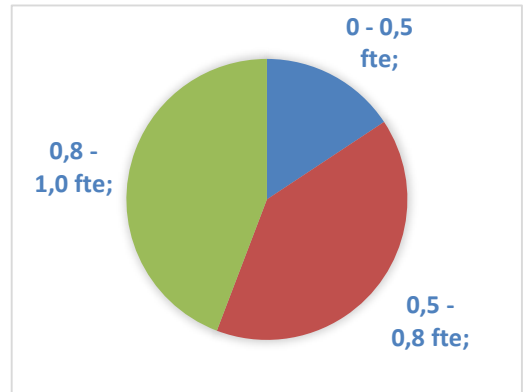

Deeltijdwerken in het primair onderwijs

In het primair onderwijs werken ruim 126.000 leraren. Ongeveer 56% daarvan werkt minder dan vier dagen.

Steeds vaker wordt vanuit verschillende hoeken geroepen: 'als alle parttime werkende leraren nu allemaal iets meer gaan werken, dan is het lerarentekort opgelost.'¹ Dit is veel te kort door de bocht. Het is belangrijk om te weten waarom leraren kiezen om parttime te werken.

De belangrijkste redenen waar leraren parttime werken zijn (1) het werk anders niet goed te kunnen doen, (2) het werk anders niet vol te kunnen houden en (3) balans werk/privé. Ook zijn er leraren die wel meer willen werken, maar die aangeven dat er op school geen formatieruimte of geld voor is. Ruimte en tijd om te professionaliseren wordt ook als reden gegeven: 'als ik fulltime werk heb ik nooit tijd om bij te scholen, dat doe ik dus op mijn vrije dag'. Ook zijn er overige redenen: leraren waarvan de partner (vaak een man) niet een dag minder kan werken, startende leraren die het prettig vinden het vak te leren naast een duo-collega en leraren die naast hun werk als leraar een andere baan hebben, of zzp-er zijn.

Dilemma's

1. De vrije dag die gebruikt wordt om te werken

Veel leraren werken veel meer dan hun aanstellingsomvang. Ze staan bijvoorbeeld drie of vier dagen voor de klas, maar gebruiken hun vrije dag(en) om lessen voor te bereiden, te evalueren of administratie bij te houden. Deze werkzaamheden, die ook onderdeel zijn van het beroep leraar, passen niet in de dagen dat ze op papier werken.

¹ Zie Kamerstukken II 2016/2017, 27 923 nr. 245 (plan van aanpak Lerarentekort OCW) en ook het rapport van McKinsey 'Het potentieel pakken: De waarde van meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen op de Nederlandse arbeidsmarkt'

2. De vrije dag om bij te tanken

Leraren geven aan dat ze parttime werken, omdat ze het anders niet volhouden. Het is bekend dat de werkdruk in het onderwijs hoog is.² Gedurende een werkdag van een leraar is vrijwel geen tijd om even rustig bij te tanken. Pauzes zijn kort en onrustig. De momenten zonder leerlingen, ouders of collega's om je heen zijn spaarzaam, maar zijn hard nodig voor evaluatie, voorbereiding en administratie.

3. Combinatie werk en zorgtaken

Meer dan de helft van de leraren is tussen de 25 en 45 jaar. De periode dat veel mensen een gezin stichten. Veel leraren hebben thuis zelf (jonge) kinderen en kiezen er bewust voor om één, twee of drie dagen in de week thuis te zijn bij de kinderen. Het fulltime salaris van de leraar weegt vaak niet op tegen het fulltime salaris van de partner die hetzelfde opleidingsniveau heeft. Het komt daarom vaak voor dat de partner met het beroep leraar minder gaat werken om zo het werk met zorgtaken te kunnen combineren.

4. Delen verantwoordelijkheden

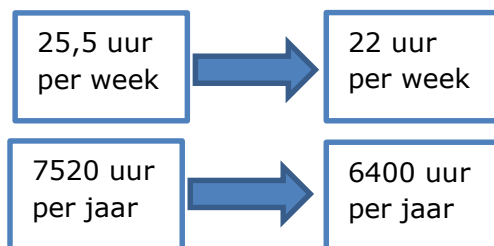
Op het moment dat een leraar vier dagen in de week voor de klas staat en de vijfde dag iemand anders, dan draagt de leraar die het overgrote deel van de week voor de klas staat alsnog de volledige verantwoordelijkheid. Dit zorgt voor een meer werkdruk waardoor een hogere deeltijdaanstelling (0,8 fte) vaak niet loont. Bij een verdeling van twee om drie dagen, kunnen de verantwoordelijkheden beter worden verdeeld tussen beide leraren.

Wat kan de politiek doen?

Het beroep leraar in z'n totaliteit benaderen

Je bent niet alleen leraar als je voor de klas staat. Je bent ook leraar als je met ouders praat, belt of mailt, als je werk van leerlingen aan het evalueren bent, als je lessen voorbereidt, als je gegevens in een systeem aan het typen bent of als je met je collega's aan het overleggen bent. Dit allemaal hoort bij het beroep, maar het is in het onderwijs bijna normaal dat je dit soort werkzaamheden in je vrije tijd doet.

De gemiddelde deeltijdfactor in het primair onderwijs van 0,7 fte is geen realistische weergave van de werkelijkheid. Leraren werken namelijk structureel over.³ Er moet een betere balans komen tussen de lesgebonden uren en de lesvrije uren op een werkdag. De AOb pleit daarom voor een lessenreductie. Deze maatregel kan kostenneutraal worden ingevoerd, wanneer kinderen korter naar school gaan. Nederlandse kinderen maken internationaal gezien relatief lange schoolweken. Scholen die op dit moment kampen met een lerarentekort zouden hier de komende jaren mee kunnen experimenteren.

² 1 op de 4 leraren valt uit door burn-out verschijnselen

³ Uitgaande van een dienstverband van 40 uur werkt een leraar in het primair onderwijs gemiddeld 46,9 uur.